

Voiko ekonomisti ennustaa taloutta Kauppistyytit ja uramytyt -podcast

Äänitteen kesto: 55 min

Litterointimerkinnät

Tume:	Haastattelija
Minna Kuusisto:	Vastaaaja
sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

Tume: Miksei me voida vaa printtaa lisää rahaa [naurahdus]?

Minna Kuusisto: Se on vähän se klassinen housuun kuseminen kylmällä säällä, että se lämmittää vaan hetken.

[Musiikkia.]

Tume: Hei ja tervetuloa kauppistyytit ja uramytyt -podcastin pariin! Tää nimi on ollu tosi vaikee mulle muistaa, mutta nyt mä sen muistan ja mä oon tosi ylpee siitä. Mä oon teidä housti Tume. Ja me mennää nyt suoraan syvään päätyyn, meillä on tänään vieraana Minna Kuusisto. Moi.

Minna Kuusisto: Moikka.

Tume: Meillä on tämmönen legendaariseksi muodostunu kysymys, mikä aina kysytään, niin ootko tässä ennen podcastin nauhotuksiin tulemista ehtiny tuottamaa lisäarvoa osakkeenomistajille?

[Naurua.]

Minna Kuusisto: Aika paha kysymys kyl, kello on aika vähän. En ehkä suoranaisesti, toki on ehtiny lukee päivän uutiset, esimerkiks Financial Timesista, et ehkä sit epäsuorasti täst on tarttunu jotain sellasta tonne takaraivoon, mitä voi tänään myöhemmin hyödyntää.

Tume: Todellakin, miten sun perusaamu menee sitten et?

Minna Kuusisto: No sanoisin et aamut on hirveen erilaisia. Et se on ehkä myös se paras juttu tässä mun työssä, että tota sellast ihan tyypillistä aamua ei ole. Joskus

aamut on tosi aikasia. Joskus ne alkaa inhimillisempään aikaan, mutta tietysti ehkä nyt ensimmäisii juttuja on, et siinä aamukahvin parissa tosiaan lukee uutiset, kattoo mitä on tapahtunu, jos jotain isoa ni, niin perehtyy siihen tarkemmin. Ja tota.

No, on meil on kolme kertaa viikossa tämmöset tota aamukokoukset, jossa käydään myös markkinoita läpi, ihan sisäset kokoukset ja ne rytmittää tietysti tätä arkee, mut sit monesti on ihan, aamu lähtee käyntiin jollain asiakastilaisuudella tai tapaamisella, että et hyvin vaihtelevia aamuja.

Tume: Onks siinä, kuuluuks aamurutiineihi vaik kylmä suihku tai meditaatio tai päiväkirjan kirjottaminen? Tai tälläsii juttui?

Minna Kuusisto: Siis mä toivoisin et mä oisin näitä ihmisiä tavallaan, joka tota heräis voittajan tunnille, ja tota kävis se tunnin lenkillä ja avannossa ja lukis kirjaa tunnin ennen töihin lähtöä, mutta tota mä en oo aamuihminen. Mun aamut on enemmän sellast selviytymiskamppailua.

[Naurahdus.]

Tume: Okei. Sehän kuulostaa mukavalta aamurutiinilta. Sä oot Danske Bankilla Chief Analyst, ja nää aina upeit nää tittelit. Mikä tää on suomeks?

Minna Kuusisto: Se suomeks pääanalyttikko.

Tume: Toi Chief kuulostaa kyl mageemmalt, niinku englanniks.

Minna Kuusisto: Mä oon samaa mieltä, et mitä nää päiden analysointi ei oo niin kun, sit taas ehkä ihan yhtä kiehtovaa.

Tume: No, mutta mitäs semmone tyyppi tekee sitte, kerro vähän sun duunista?

Minna Kuusisto: No tota. Siis, mä seuraan työkseni kansainvälist taloutta ja markkinoita. Ja eli tota, pyrin pysymään kärryillä siitä, että mitä taloudes tapahtuu nyt. Tietysti viime vuosina isoi juttuja on ollu tääki inflaatio ja keskuspankit ja korkojen nousu ja pyrin pysyy kärryillä siitä, et mitä nyt tapahtuu, mitä voi odottaa tulevaisuudessa ja sit mun tontille itses kuuluu myös meillä kehittyvät taloudet ja geopolitiikka. Ja sillä sarallakin nyt on ollu iha mielenkiintosa tapahtumia täs viimesen pari vuoden aikana, eli aika paljon sit tulee seurattua omas työssä maailman tapahtumia myös laajemmin, ihan siis kansainvälist politiikkaa, näit konflikteja, niiden vaikutuksia.

Tämmöst ikään kun maailmantalouden murrosta. Et, että sanoisin, että et mun työssä yhdistyy aika paljon tämmösen ihan perinteisen ekonomistin tehtävät, mutta sit välillä joutuu vähän hyppäämään epä mukavuusalueelle, ehkä myös semmosen poliittisen analyysin pariin.

Tume: Miten tämmönen, sä voit vaik selittää niinku mä oisin viisvuotias, et miten (-
-) [03:42], joku tämmönen geopolittinen ilmiö vaikuttaa näihi markkinoihi?

Minna Kuusisto: No, tota ehkä se isoin vaikutus yleensä tulee sen sellasen kasvaneen epävarmuuden kautta, et jos ajatellaan sillon vaikka kun Venäjä hyökkäs Ukrainaan, niin tota, tietysti se valtava epävarmuus, mitä siit sillä hetkel seuras kun ei yhtään tiedetty -

Minna Kuusisto: Aika harva oli osannu odottaa näin täysmittasta hyökkäystä sillon, vaikka tota osa odotti, et jotain tapahtuu, mut se, että valtaako Venäjä koko Ukrainan, mitä sit seuraavaks tapahtuu? Mitä tää tarkoittaa Euroopan turvallisuudelle? Mitä tää tarkoittaa kaikille Euroopan silloselle energiariippuvuudelle Venäjästä? Niin se epävarmuus on ehkä usein se, mikä sit vaikuttaa hyvin vaik negatiivisesti markkinoihin.

Et markkinatoimijat, sijoittajat, yritykset ei yleensä pidä epävarmuudesta. Sit epävarmuus johtaa siihe, et jos mieltii vaikka ihan kuluttajatasolla, niin yleensä epävarmuus johtaa siihe, et vaikkapa mieluummin säästetään ku kulutetaan. Yritykset lykkää investointeja, ei uskalla palkata työntekijöitä ja tää kaikki sit tietysti heijastuu negatiivisesti myös sinne markkinoille.

Tume: Mut täähän on selkeesti yleistietoa, että markkinat, epävarmuus vaikuttaa markkinoihin ja siihen, mitenkä ihmiset vaikka kuluttaa, miten ne käyttäytyy, säästääkö ne, sijoittaako ne. Niin mitä jos me nyt vaan kaikki yhdessä päätettäs silleen ja oltas itsetietoisia, et me tiedetään, että nyt tää epävarmuus vaikuttaa meiän päätöksiin. Muttei anneta sen vaikuttaa. Jatketaa ihan samaa malliin, mitä sit tapahtuis?

Minna Kuusisto: Mä en tiedä onks se mahdollista, et tota -

[Naurua].

Minna Kuusisto: En mä tiedä ollaanks me niin vahvoja henkisesti [naurua]. Me kaikki. Ei, siis mä uskon, et oikeesti siis psykologialla on tosi iso merkitys siihen, et mitä tapahtuu taloudessa ja markkinoilla ja tota. Se on tietysti myös vaikeeta meille ekonomisteille, koska me ei oo saatu mitää koulutusta, esimerkiks ihmisen psykologiasta.

Mut kyl me tiedetään, et todella moni asia vaik taloudessa ja markkinoilla itse asias on psykologiaa, että et just tää, et miten me siedetään epävarmuutta, miten me luotetaan toisiimme. Kaikki me tiedetään, että pohjoismaiset tota yhteiskunnat nojaa paljon siihen on tai rakentanu sen luottamukse varaan, mut niin myös moni asia markkinoilla ja taloudessa rakentuu sen luottamuksen varaan, et esimerkiks koko tää monimutkanen pankkijärjestelmä, mikä meillä on ja minkä osana itsekin oon, nii

seki perustuu luottamukseen, et tavallaan se, et uskaltaaks yks pankki lainata toiselle ja sitä kautta toimiiks se koko järjestelmä sillä tavalla, et pankit voi lainata myös yrityksille ja kotitalouksille. Ni, ne kaikki perustuu siihen, et pitää pystyy luottamaan siihen, et se vastapuoli myös sit hoitaa velvoitteensa, että et en, mä luulen et me ei päästä sitä ikään ku sitä psykologista puolta pakoon tässä. Vaik me kuinka yritettäis.

Tume: Nii, pitäiskö meitä sit korvaa ihmiset tekoälyllä, jotka ajattelee silleen täysin rationaalisesti ja unohtaa kaiken psykologisen vaikutteen ja sit antas niiden hoitaa enää rahahommat, niin me voidaan vaik keskittyä piirustuskirjojen värittämiseä ja muuhu kivaa?

Minna Kuusisto: Nii, ehkä. Siis onha toi vähän semmonen ehkä dystooppinen maailmankuva, mut toisaalta nyt jos joitaki uutisia lukee, vaikka näiden tota teknologiamiljardöörien suunnitelmista rakentaa itselleen näitä, tota tämmösiä henkilökohtasia Nooan arkkeja tonne jollekin kaukaisille saarille, semmost ikään ku maailmanloppua varten. Niin, tota tällästähän siis tapahtuu, niin voihan se olla, että et me ei olla edes kovin kaukana siitä, että meil on enää jäljellä muutama, et ihmiskunta tuhonnu [naurua] tän planeetan. Meil on enää jäljellä muutama tämmöne teknologiamiljardööri ja sitte tekoäly. Niin tota, en mä tiedä oisko se kuitenkin sit parempi vaihtoehto.

Tume: Joo, pitäsköhän tän podcastin nimeks vaihtaa joku silleen [naurua] dystopia podcast, uhkakuviä maalaus -podcast.

Minna Kuusisto: Mä oon hyvä maalailee uhkakuvia, -

Tume: No, mut siitä -

[Naurahdus.]

Minna Kuusisto: - mut ehkei mennä pidemmälle niissä.

Tume: Siitähän me tykätään. Hei, meil tuli kuulijakysymys tämmöselt eskari-ikäselä Vileltä, et miksei me voida vaan printtaa lisää rahaa? [Naurahdus.]

Minna Kuusisto: Se on tosi hyvä kysymys, siis tota. No siis, sen takia et perinteisesti tai näin kun taloustieteen oppien mukasesti ja myös historia on sen meille osottanu, et jos vaan printataan lisää rahaa, niin sen rahan arvo laskee, eli tuloksena on inflaatio. Ja tota, sen takii se on, se on vähän se klassinen housuun kuseminen kylmällä säällä, että se lämmittää vaan hetken.

Että tota, et sen jälkeen sitte ku rahaa printataan liikaa, niin seurauksena todella on, et hinnat nousee ja hetken pääst sil samal rahal sä et enää saa sitä, mitä sait aikasemmin, ja tota mä voin kertoa täst yhden esimerkin. Mulle sinällään tärkeestä

maasta, Zimbabwesta, jossa vietin itse opiskeluaikana yhden syksyn vapaaehtoistöissä. Menin Zimbabween vuonna 2010 ja siellä oli juuri silloin, tota otettu dollari käyttöön, siis päävaluuttana kaikessa kaupankäynnissä, koska oli kärsitty hyperinflaatiosta. Ja Zimbabwen dollari oli siis menettänyt niin pahasti arvonsa, että hyperinflaation aikana, niin siis ihmiset joutu yleensä tekee, toimimaan niin, et jos sä halusit ensinnäki saada vaik kaupasta jotain, niin aamulla sun piti pakata kaikki sun, tota tai siis aamulla lähdit ison auton kanssa ajamaan pankkiin ja nostit tilin tyhjäksi ja lähdit kaikkien niiden setelien kanssa äkkiä kuluttamaan ja ostamaan jotain, koska iltapäivällä niil samoil seteleillä ei enää saanu yhtään mitään.

Ja kauppojen työntekijät kiers kaupoissa ympäri ja lisäs koko ajan nollia, tota tuotteiden hintoihin ja sit tietysti tää johtaa myös semmoseen aikamoiseen kaaokseen ja anarkiaan, et tyypillisesti sitten ihmiset, joilla on jollain tavalla valtaa, niin pääsee sinne ensimmäisenä ostoksille ja tavallinen kansa sit usein jää tyhjin käsin, et en mä lähtis siihen rahan printtaamiseen kuitenkaan.

Tume: Okei, mut joo, tosi hyvii vastauksii, kiitos paljon jo tähän alkuun ja mä aion varastaa ton omaan repertuaariin, ton housuun kuseminen kylmällä säällä, todella hyvä vertauskuva. Tykkään!

[Musiikkia.]

Tume: Sä puhuit tässä vähän jo tästä sun duunista, mut jos sä voisit vähän tarkemmin vielä kertoa, et mitä se analyttikko tekee? Mitä sä analysoit? Ja nyt sä voit miettiä sitä eskari-ikästä Villee. Ville haluaa ymmärtää. Ville on tuleva analyttikko.

Minna Kuusisto: No tota. Kuten mä sanoin, ni mä meidän tiimissä, mä keskityn siis nimenomaan kansainväliseen talouteen, kehittyviin markkinoihin ja sit tähän nykysin myös tähän geopolitiikkaan. Mutta siis yleensä se tarkoittaa sitä, että et me seurataan ihan päivätasolla paljon vaikka sitä, et minkälaista, minkälaisia uusia taloustilastoja julkastaan eri talouden osa-alueilla, et jos sanotaan et tulee vaikka jotain työmarkkina-dataa tai tulee inflaatiolukuja tai tulee yhdet vaik tämmöset hyvin seuratut, on niin sanotut ostopäällikköindeksit, jotka yleensä niit pidetään tämmösenä parhaana reaaliaikaisena BKT-kasvun indikaattorina.

Niitä seurataan kans hyvin tarkkaan, et miten menee täl hetkel teollisuudessa, miten menee palvelusektorilla. Ja sit täst kaikesta tietysti me pyritään muodostaa sitä kuvaa, että miten taloudessa menee juuri nyt. Sit meil on erilaisii ennakoivia indikaattoreita, vaikka erilaiset luottamusindikaattorit ja kuluttajaluottamus, liike-elämän luottamus, jotka sit taas antaa meille ehkä sit paremmin sitä osviittaa, et mitä tuleman pitää, et jos kuluttajien luottamus on hyvin heikko, niin se todennäköisesti vaikuttaa sit talouden kehitykseen taas tulevaisuudessa.

Ja tästä kaikesta me pyritään rakentaa sitä kokonaiskuvaa ja tietysti sitten omas roolissa, mä palvelen ennen kaikkea meidän asiakkaita, eli mä tapaan paljon

yrityksiä, sijottajia ja tota, keskustelen heidän kanssaan, pyrin heille sitten ikään kun kertomaan tästä meidän tilannekuvasta ja myös näistä meidän ennusteista ja siitä mitä odottaa. Ja sit tietysti pyritään yhdessä miettimään sitä asiakkaiden kanssa, et mitä se tarkoittaa just tän asiakkaan liiketoiminnan kannalta, että erilaiset asiathan on eri asiakkaille vaik relevantteja, että sanotaan joku vaik suomalainen yhtiö, joka vie paljon tavaraa Kiinaan, ni heille Kiinan markkina on hyvin tärkeä ja sit taas joku toinen, jonka päämarkkina-alueet on vaikka Ruotsi ja Saksa, niin puhutaan taas aika erilaisista asioista.

Et tota, mut tätä mä paljon teen, et mä sit tapaan asiakkaita ihan fyysisesti ja keskustelen heidän kanssaan. Sit kierrän paljon myös erilaisissa isommissa asiakastilaisuuksissa puhumassa usein vähän niin, et mitä isompi yleisö, niin sitä ehkä semmosia maailmaa syleilevämpiä teemoja myös käsitellään, että tota, et jos menee puhumaan monen sadan hengen yleisölle, niin sit todennäköisesti ei käydä mitään ihan ostopäällikköindeksejä läpi, vaan sit katsotaan sitä isoo kuvaa ja talouden isoja muutoksia.

Ja sit tietysti mä teen median parissa myös aika paljon töitä, eli nythän viimesen vuoden aikana varmaan toimittajien suosikkikysymys on ollu, et mihin euribor-korot menee ja tällä hetkellä varmaan suosituin kysymys on, et mikä euribor-korko kannattaa valita kolmen kuukauden ja vai 12:n kuukauden. Älä pliiis kysy sitä multa, mutta se on se mitä kaikki kysyy ja sit me yritetään parhaamme mukaan antaa näihin jotain järkeviä vastauksia.

Tume: No, (-) [13:12] miten sä voit tolleen tease'a mua, et sä heität hyvii tollasii kysymyksen aiheita ja sit mä en saa kysyy niitä?

[Naurua.]

Minna Kuusisto: Saat sä kysyy.

Tume: Mut sit sä et vastaa. No ei mun tarvi -

Minna Kuusisto: Mä annan ympäröörin vastauksen.

Tume: No jees, mä rakastan [naurua] ympäröörin vastauksii. Niin, no mitäs se sit on, mikä on asian laita? Mikä euribor-korko kannattas ottaa?

Minna Kuusisto: Mä sanoisin niin, että tota tavallisen asunovelallisen ei kannata iha hirveesti hukkaa omaa aikaa ja energiaa sen, siihen valintaan ja siihen päätöksentekoon, et kumman euribor-koron ottaa.

Et siis, jos me katsotaan yhtään sitä isompaa kuvaa, niin nää kaikki euribor-korot seuraa lopulta sitä keskuspankin määrittelemää ohjauskorkoa. Ja se, että kumpi korko, kumman koron valitseminen nyt just tällä hetkellä on viisaampaa, niin

riippuen tietysti vaikka lainamäärästä, ni saattaa sitten hävitä tai voittaa joitaki kymmeniä tai ehkä satoja euroja, jos laina on hyvin iso, täs nyt seuraava vaikka vuoden aikana. Mut pikemminkin mä ehkä mieltisin sitä, että et minkäläistä tavallaan sitä vaihtelua siihen omaan talouteen haluaa. Jos pitää kiinni 12:n kuukauden euriborista, ni tietää, että korkokulut pysyy samana aina seuraavan vuoden ajan, eli seuraavan kerran korko tarkistetaan vuoden päästä. Jos ottaa kolmen kuukauden euriborin ja sit pitää myös hyväksyy se, että on se epävarmuus siitä, et kolmen kuukauden välein sit korko saattaa muuttua, et tätä kannattaa huomioida.

Ja sit toki on niin, et ku katsotaan riittävän pitkää tota aikaväliä, niin yleensä se lyhyempi euribor-korko on, tulee vähän edullisemmaksi, mut ei se ero oo mikään hirvee huomattava. Mut, et tota, mä en itsekään tiedä kumpi kannattas valita, mut mul on tällä hetkellä 12:n kuukauden euribor, voin mä sen paljastaa.

Tume: Joo, siis mähän ite meinasin ostaa asunnon, mun ihka ekan oman asunnon just vähän ennen ku sota alko, siis tää Venäjä-Ukraina sota ja siis jälkikäteen mietittynä tosi hyvä, että en ottanut, koska silloin tais olla se kaikkien pankkien stressitestit, ynnä muut aika sellasii, et tämmönen opiskelijaki saa aika helposti vähän liikaa rahaa, lainan muodossa. Mä oisin varmaan vararikossa tällä hetkellä, jos mä oisin sen kämpän sillo ostanu.

Minna Kuusisto: Mä ostin hei kato just sillo ennen -

Tume: No, mites meni noin niinku omast mielest?

Minna Kuusisto: No eihän se kovin hienosti menny, että tota täytyy sanoa, että tota se on varmasti yks jälkikäteen ajateltuna, niin huonoimmista taloudellisista päätöksistä, mitä olen tehnyt. Mutta joskus menee näin ja tota ajotus on vaikee laji tälläis asiois, tietenkkin joku mieltii jotain oman asunnon ostamista, että onneks kyseessä ei oo mikään sijoitusasunto, mut siis se on hyvä esimerkki tälläsest tilanteesta, että et talouttaan joskus tai talouden kehitystä hyvin vaikee ennustaa eteenpäin, ku tulee tämmösii tosi isoja yllättäviä tapahtumia kuitenkin lopulta, vaikka se sota oli.

Et eihän kukaan osannu odottaa vielä sillo marraskuussa-joulukuussa -21 tai mä en ainakaan osannut kun mä kerta asuntokaupat tein [naurahdus]. Niin sitä, et muutama kuukaus myöhemmin meillä on ihan valtavasti epävarmuutta, ja tota korkoja lähdetään nopeesti nostamaan ja tavalla, et mitä se tekee sit asuntojen hinnoille, niin tota kyllä se tuli yllätyksenä ihan minullekin.

Tume: Ja siis mun mielest, mun on pakko palaa siihe mu omaa hienoon näkemykseen, minkä mä täs esitin, et siis, se psykologia siinä nii, et mun mielest nyt vaan lopetetaan se miettiminen, et mennään pessimismin kautta. Et ihan sama

millasii päätöksii sä teet, joku menee aina pieleen. Osta se kämppä, sit niinku kauniisti sanottuna fuck around and find out, et ei tässä -

Minna Kuusisto: Mä pidän tosta.

Tume: - ei täs maailmassa, aina ei voi voittaa ja harvemmin voittaa.

[Naurua.]

Tume: No, hei jotain näkemyksii, siis mulla just ei nyt oo sitä asuntolainaa onneksi. Tsemppii [naurahdus] sulle vielä, mä käännän veistä haavasta (--) [17:19], mut ei, mul on opintolaina ja sehän oli siis sillä, mulle sanottiin just et tää on ilmast rahaa, nyt kannattaa nostaa niin maan pirusti opintolainaa. Ja nyt sitten ne korot nous niin nyt kattelee niitä, et paljonko niit korkoi tulee siihen erään. Eiks parikyt tonnii opintolainaa, niin aika mukavii summii päästään sit makselemaan kun valmistuu. Nii jotain näkemyksii tähä, et oonks mä nyt pulassa vai en?

Minna Kuusisto: No ethän sä tietenkään pulassa oo, eiks me tota, jos mä oon tätä omaaki päätöstä täs pohtinu siitä näkökulmasta, että tota, et esimerkiks varallisuuden kerryttäminen, se o aika pitkäjänteistä puuhaa, et tota ja sit ihmiset on erilaisia. Jotkut ottaa isompia riskejä, jotkut ottaa pienempiä riskejä ja mä oon aina ollu ehkä itse sellanen riskinottaja ja tota, jos ottaa isoo riskii, ni sit joskus sit palkitaan ja joskus siit rangaistaan ja tota mun mielestä ihan ookoo, et välil myös rankaistaan.

Mut, että isoi riskejä ottamalla, ni sit välillä myös voi nauttia elämäst tosi paljon ja mä oon myös tehny sitä, et sit tavallaan näin, et kyl mä uskon, et pitkäs juoksussa kuitenkin sitten se, tää homma tasottuu, että tota ei se oo nii vaarallista, jos tota välillä tuntuu siltä et on tehny huonojakin taloudellisii päätöksiä, et sit sitä kurssii voi korjata ja tota kaikesta oppii, että et tota, meil on kuitenkin täs vuosikymmeniä aikaa myös kerryttää sitä omaa varallisuutta. Toivottavasti näin, niin tota ei kannata ikään kuin hätääntyä, vaikka tuntuis siltä, et nyt tilapäisesti on ehkä niin kun vaikka oma talous vähän tiukalla.

Tume: Mut se on kyllä myös semmonen hauska ajatus siitä, että opiskelijat on ainut ryhmä, jotka joutuu ottaa lainaa, että ne voi silleen opiskella tai et se on se oletus ajatus, että hei no, sullei meinaa rahat riittä eikä oo aikaa tehdä duunii koulun ohes, no ota lainaa. Toihan on aika huono neuvo, ehkä sillee.

Minna Kuusisto: No on se -

Tume: Jos miettii ylipäätään.

Minna Kuusisto: - on se tietysti, mut sit jos me mietitään, niin onhan tää suomalainen systeemi kuitenkin aika paljon jotenkin tämmönen inhimillisempi ja tasa-arvosempi

ku monessa muussa maassa, jossa jo opinnotkin sit maksaa ja ne lainat, mitä otetaan opiskeluaikana on huomattavasti isompia ja niit maksellaan sit pidemmän aikaa pois, myös vaikka valmistumisen jälkeen, että et mut Suomessakin on totta kai se, tota epätasa-arvonen tilanne siitä näkökulmasta, että riippuen missä sä opiskelet, että ni et tai riippuu missä sä opiskelet, niin se vaikuttaa tosi paljon siihen et miten sun perus, vaikka opintotuki riittää sun kulujen kattamiseen. Et onhan se aivan eri asia opiskella pääkaupunkiseudulla kun jossain pääkaupunkiseudun ulkopuolella, että et se tietysti asettaa opiskelijat siinä suhteessa eriarvoseen asemaan, että kun (-) [19:56] asuminen on täällä niin paljon kalliimpaa, niin täällä opiskelijan on pakko käydä opintojen ohessa joko töissä tai nostaa sitä lainaa, muuten ei oikein mitenkään pärjää, että et kaikki suomalaiset opiskelijat ei oikeen ku samal viivalla tässä, mut kyl mä silti aattelin, et tää Suomen systeemi on kuitenkin kansainvälises vertailus aika hyvä.

Tume: Mites sä oot päätynyt tähän ammattiin, missä olet nyt Chief Analyst at Danske Bank? Voisit myös kertoa sun ekan työpaikan, meillä oli yksi tyyppi, joka oli siis no voitelemas suksia Paloheinässä ekana duunina.

Minna Kuusisto: Ai vau, joo, siis voi mul ei oo tähän mitään semmost hienoo eikä hauskaa tarinaa valitettavasti, koska vähän häpeällisesti mä oon alottanu työnteon oikeesti aika myöhään. Mä tota kilpaurheilin nuorena ja sen takia mä, esimerkiks en oikeesti ollu missään oikeiden ihmisten kesätöissä tosi pitkään aikaan. Mikä on vähän noloa, mutta mä vietin kesäni kilpakentillä ja tota, mun ensimmäinen opiskelupaikka oli itse asiassa sitten vasta kauppisaikana tai se (mun) työpaikka oli kauppisaikana opiskelujen ohessa. Olin säästöpankin rahastoyhtiön bakkärissä, tekemässä arvonlaskentaa ja eli sinällään uskomatonta kyllä, olin heti ensimmäisessä työpaikassa nii ikään kuin oman alan työpaikassa, jos näin voi sanoa. Ja tota siellä itseasias, olin sit koko opiskeluajan ja siitä tietysti sain ihan hyvän, tämmösen ponnahduslaudan sitten, tota valmistumisen jälkeen myös muihin hommiin.

Tume: Ja nyt vielä sitte, siis Ville kuusvee täs kuuntelee, mikä on bakkäri? Ville tekee semmosii trampoliinilla.

[Naurahdus.]

Minna Kuusisto: Bakkäri, eli Back Office, eli tota, no tässä rahastoyhtiön tapauksessa tarkoitti esimerkiksi sitä, et en ollu siellä salkunhoidon puolella, jossa siis tehtiin aktiivisesti sijoituksia markkinoilla vaan olin siellä, ikään kuin taustalla sitten. Järjestin näitä, ikään kuin ihmisten tekemiä vaikkapa lunastuksia ja merkintöjä näihin rahastoihin, eli en toiminut siinä markkinoilla vaan ikään kuin siellä tausta- ja tukitoiminnassa.

Tume: Joo, me (-) [22:12] täs olis muutama vieras käynytki jo, niin ollaan opittu näitä yritys-jargon-sanastoja tässä, et me nyt tiedetään siis mikä on bakkäri ja onks

sit joku Front-end ja sit on ujo-Torstai-Kalle. Nii, onks su-, voisit sä heittää pari jotain tollasta sanaa, mitkä sulla usein käytössä?

Minna Kuusisto: Joo, no tota. No meidän, meillähän puhutaan paljon esimerkiks dealing-salista, dealing-sali on tämmönen käsite, eli puhutaan tuolla tota pankkiympäristössä siitä joukosta ihmisiä joka istuu tämmösessä vähän niin kun Wolf of Wall Street -elokuvasta tutussa settingissä [naurahdus], isossa avokonttoritilassa ja ihmisillä on monta ruutua ja monta puhelinta ja joskus on myös paljon ääntä, ei ehkä ihan niin paljon, kun näissä elokuvissa yleensä, et kyl se tota meininki on muuttunu myös sen takia ja tietysti nykyään kaupankäynti on enemmän sähköstä, eli se et aikasemmin näissä dealing-saleissa, joissa sitä kauppaa on käyty, niin kyl se on aidosti ollu aika äänekästä, koska kaupankäynti on tapahtunu puhelimesta.

Ja usein, esimerkiks tätä kaupankäyntiä hoitava, sanotaan vaikka valuuttadiileri tai korkodiileri, niin hänellähän on samaan aikaan voi olla sitten puhelimesta, toisessa puhelimesta asiakas ja toisessa puhelimesta sitten traideri ja hän ikään kun toimii kaupan välittäjänä näiden kahden välillä, ja sen takia se on aikamoista älämölöä aikasemmin ollu. Nykyään se on tosiaan tämmöstä tällasta paljon hiljasempaa, rauhallisempaa, mutta silti aika omalaatuinen ympäristö.

Ja esimerkiks tääl meidän dealing-salissa todella, niin siellä istuu meidän tää tutkimustiimi, mut sit siel istuu meidän valuuttakaupankäynnin tiimi, joka siis myy asiakkaille, meidän yritysasiakkaille ja instituutioasiakkaille sitten valuuttakurssisuojuuksia, ja sit istuu erikseen korkotiimi, joka taas myy korkosuojuuksia, et korkosuojuukset on ehkä ne mitä on ihmisille tutumpia, koska myös esimerkiks omaan asuntolainaanhan voi ostaa erityyppisiä, tälläsiä korkosuojausratkasuja, niin sen tyyppistä meidän siellä dealing-salissa tapahtuu, mut tääkin on ehkä sellanen, et itse on tottunu puhumaan dealing-salista jonain ihan arkisena asiana, mut monelle se voi olla hyvinki tämmönen mystinen asia, jonka on nähny vaan joskus jossain elokuvissa.

[Musiikkia.]

Tume: Mikä on vienyt sut tähän pisteeseen, missä oot nyt? Mikä sua inspiroi? Miks just tää työ? Nyt, niinku motivoi joku joku kuulija tavoittelemaan Chief Analyst -paikkaa.

Minna Kuusisto: Siis tää on ihan loistava paikka mis mä olen. Ihan aidosti, siis tää on todella mielenkiintost hommaa. Ja sit se onkin hassuu, että loppupelissä mä koen, et mä oon päätenyt tähän aika sattumalta. Monella tavalla mietin, että mä en tiedä voisink mä olla hirveesti itselleni sopivammassa roolissa, mitä mä täl hetkel oon.

Et täs työssä on todella paljon sellasia asioita, joita mä nimenomaan arvostan. Mä tykkään siitä, että et saa olla koko ajan, ajan hermolla ja on pakko pysyä ajan hermolla, on pakko tietää koko ajan mitä maailmas tapahtuu ja se on jotenkin

hirveen antosaa, kun huomaa tietävänsä paljon maailman tapahtumista. Ja yleensä on semmonen aika hyvä viel tällänen generalistinen ote, että et aika laaja-alaisesti pystyy kommentoimaan kuitenkin tota maailman tilaa ja tapahtumia. Ja sit just, et täs työs on paljon semmosta, paljon tämmöst interaktiivista. Saa olla, tai saa tehdä paljon yhteistyötä talon sisäl eri ihmisten kanssa, tavata asiakkaita, kiertää eri tilaisuuksissa. Toimii tämmösenä, vähän niinku tulkkina, tulkita tällasia vaikeita asioita kansantajuseks ja sit samaan aikaan kuitenkin tässä on myös se toinen puoli, et introvertti minussa pitää myös siitä, et saa ikään kun itseksen syventyä asioihin ja perehtyy niihin, et sit se on ollu sattumien summa, et mä päädyin just tähän, et mä alotin urani silloin valmistumisen jälkeen.

Niin tota menin Suomen Pankkiin ensin kesätöihin ja sitten sain sieltä ensimmäisen vakityöni myöskin. Ja tein silloin jo hyvin samankaltast työtä itse asiassa mitä teen nyt, et mä olin markkina-analyytikkona sielläkin ja työ oli toki erilaista, koska kyseessä oli keskuspankki, jolla ei ollu samalla tavalla asiakkaita kun nyt palvelinasiakkaita, et silloin tota palvelin ennen kaikkea Suomen Pankin näit sisäsiä sidosryhmiä, muttei samanlaista työtä sisällöllisesti.

Ja sitte tota, sithän mä oon nyt jo toista rundia Danskessa, mut oon mä ehtiny täs välis tekee kaikenlaista sit muutaki, et mä tein semmosen neljän vuoden stintin ihan sitten muun tyyppiisiin hommiin. Ja tota, ehdin olla konsultoinnin parissa ja ulkoministeriössä, ja tehdä aivan erilaisella osa-alueel taas töitä kehitysrahotuksen parissa, et se on ollu vähä tämmönen just sattumien summa ja aika monenlaista kokemusta sit kuitenkin kertynyt tähän, noin 15 vuoteen, mitä täs nyt on töitä ehtinyt tekemään. Ja koin, et se on myös ollu aika, antanu hyvät valmiudet tehdä tätä nykystä työtä.

Tume: Joo, tossa oli, mä poimin tost siis uusii sanoit tai kyl mä tiesin nää jo, mut siis sidosryhmä. Ihan törkeen hyvä. Et mitä viikonloppuna? No, kelasin tossa käydä tapaamas tota sidosryhmien jäseniä ja sitten stintti, koska eilen yöllä tein mun LinkedIn-profiilia. Päivitin sitä, ku mä en oo sitä oikee ikin käyttäny. Mä aatteli hyppää suoraan sinne yritysmaailmaa, heittää sitä jargonii, täs on paljon hyvii oppei, ja siis ton stintti-sanan mä kuulin tekoälyltä, ku mä pyysin sitä kirjottamaan mun Introductions -sivun sinne mun Linkkariin, et I've done a four year stint at the youth tv-show, niin nyt mä tiän mitä stintti meinaa.

Minna Kuusisto: Nonii, loistavaa.

Tume: Joo, joo stinttii ja sidosryhmii. Kivan network kaattais kollegoiden kanssa. Jeess, jeess [naurahdus].

Minna Kuusisto: Oot sää se finanssiveli?

[Naurua.]

Tume: En! Mul oli, mul oli siis yhes jaksos, mul oli kyl semmonen liivi, mihin me oltii teipattu Patagonian logo. No, mitäs tos sanoit, että sulla on tämmöstä yleismaallist tietoo vähä kaikesta, niin oot sä sitte pippaloissa se tyyppi, joka on sillee, et hei! Mul on tähänki juttuun sanottavaa! Mä voin kertoa teille ihan mistä vaan, mä tiän miten maailma makaa.

Minna Kuusisto: Olipa hyvä kysymys, tota siis, joo ja ei, et tota mä en tiedä onks se hyvä vai huono asia nyt tästä näkökulmasta, että et mul on kyllä aika tota tämmöstä, aika briljantti kaveripiiri siinä mielessä, että tota sielt löytyy vähän joka lähtöön [naurahdus] eri alojen asiantuntijoita. Jolloin yleensä on aina kuitenkin sit sellanen olo, et joku tietää siitä asiasta huomattavasti mua enemmän, et ehkä just tavallaan se, että et mä oon omassa roolissani tällanen generalisti, et mä tiedän silleen vähän kaikesta. Mut mä oon loppupelissä aika harvassa asiassa sit ihan semmonen syväosaaja.

Et mä sanosin et silloin ku mä alotin urani esimerkiks siel Suomen Pankissa ja toimin siinä markkina-analytikkona. Tulee taas paljon erilaist jargonii, mut rahapolitiikan toimeenpano deskissä, niin silloin kun mä olin siinä se neljä ja puol vuotta, niin mä koin, et mä opin aika syväosaajaks just siinä. Et just siinä, et miten tavallaan tämmönen keskuspankki sitten toteuttaa sitä rahapolitiikkaa sekä maatasolla, mut sen jälkeen nää mun työroolit on ollu just enemmän tällast, että et ei mun esimerkiks tällä hetkellä enää tarvi ymmärtää ja tietää kaikkia teknisiä yksityiskohtia siitä, et miten jos vaik rahapolitiikkaa tehdään, koska mun täytyy ymmärtää myös niin monest muusta jutusta.

Mut, et ja sitten ehkä toi miten sä esitit ton kysymyksen ni tuli vähemmäs sellanen, et se, siinä oli vähän semmonen vibra, et mä voisin olla sellanen besserwisseri, niin en mä tietenkään sellanen halua olla myöskään. Ainakaan kuvitella. Tai myöntää olevani, et tota ehkä enemmänkin näin, et must tuntuu, että erilaisis hippaloissa ja pippaloissa, niin on siis myös kiva imee muilta ihmisiltä lisää sitä tietoo taas monista asioista, että et mullakin on ystäviä, jotka on, mul on antropologi-ystäviä, mulla on ystäviä, jotka on rauhanvälitysalalla, ystäviä, jotka on toiminut sotareporttereina, niin heiltä oppii taas uutta. Ja mä mielellään kuuntelen heitä ja otan siitä taas onkeeni.

Tume: Joo, toi siis toisten ihmisten juttujen kuuntelu on kyl semmonen, mitä ite pitää treenaat, varsinkin tälle podcast juontajana voi olla vähän vaikeeta. Mulle on siis sanottu, että mä usein tykkään viedä jokasen keskustelun itseeni, mutta enhän mä voi muidenkaan asioista puhua, että tavallaan ristiriitanen näkemys. Mutta sellanen juttu minusta tähän väliin, kuten huomasi [naurua] vien asiat itseeni.

[Musiikkia.]

Tume: Oisko jotain tämmösii uramyyttejä? Nimittäin podcastin nimi on kauppiistyyppit ja uramyytit, niin totta kai meillä pitää olla uramyyttejä myös. Niin Patagonia-liivii,

ujo-Torstai-Kallee vai onks se kenties teatterivippi? Tämmösii myyttejä, stereotyyppioit, tuleeks mitään mieleen? Mitä ehkä muut ajattelee täst alasta, onks totta vai ei?

Minna Kuusisto: No, siis ehkä te huomaisitte, et tos ku mä tulin tänne studiolle, niin mullahan oli tää mun oma tämmönen finance bro tai ei ehkä finance bro mut finances-liivi päällä, jonka mä itse asias kuitenkin riisuin nyt tähä -

Tume: Oliko Patagonia?

Minna Kuusisto: - ei se oo Patagonia, se on kyl vähän semmonen, ei mä en, mä en, mä en kerro mikä se on.

[Naurua.]

Tume: Onks se Danske Bankin oma?

[Nauru jatkuu yhä.]

Minna Kuusisto: Ei! Meil on sellaset, mut mä en oo suostunu tilaamaan sitä -

Tume: Voit sä tilaa mulle semmosen?

Minna Kuusisto: - se on mun mielest liikaa.

Tume: Voit sä tilaa mulle semmosen, koska siis mähän laitoin ekaa kertaa ikinä liivin päälle. Mä oon aina ennen ollu sillee, et en ikinä! Toi on niin stereoty-, toi on niin meme-juttu. Mut sit mä puin sen liivin ja olin sillee, et itse asias totta, tähän on aika mukava.

Minna Kuusisto: Joo, et tähä tuntuukin hyvältä. Joo, joo.

Tume: Semmonen lämmin halaus.

Minna Kuusisto: Joo, siis varmaa on näit myyttejä ja tai stereotyyppioita ja kaikki osa niist pitää paikkansa ja kaikki tietenkään ei. Kyl mä sanoisin, että et varmaan rahotusalan meininki on myös aika paljon muuttunu viimesessä parissa kymmenessä vuodessa ja tota, jos tosiaan, no mä oon alottanu urani silloin käytännössä finanssikriisin jälkeen ja tota, silloin kuuntelin näilt vanhemmilta tieteenharjoittajilta sitä, et minkälaista meininki oli ollu joskus silloin 90-luvulla. Tai saati 80-luvulla, silloin ku Suomessakin alkanu pääomamarkkinat ensimmäisen kerran vapautuu ja rahaa on virrannu ja tota, kaikki se juppikuluttuuri on ollu tota huipussaan, niin kylhän ajat on muuttunu aika paljon siitä.

Ja tota, et ei nyt ehkä ihan samaan tapaan enää sit samppanja virtaa edes siellä Torstai-Kallessa, mitä se on jossain vaihees ollu ja sit ehkä myös, et tää ympäröivä maailma on muuttunu, että et mitä me ainakin huomataan myös monis meidän asiakkaisa, et ehkä moni ei oo niin kiinnostunu enää viettämään niit iltoja siel Torstai-Kallessa [hymähdys], vaan sit on tullut kaikenlaisia tälläsii uudenlaisii trendejä, niinku ihmisiä kiinnostaa vaik jotenki yllättäenki, jo oma hyvinvointi ja ihan niin kun just haluuki jotenki, vaikka urheilla ja tehdä erilaisii juttuja, eikä välttämättä lähteekää sit sinne ryypylle, niin tää on tietysti kans muovannu sitä kulttuuria.

Ja sit tietysti se, että et onhan rahotusala etenkin näiden töiden osalta ja tän ympäristön osalta mis itsekin oon, niin ollut tyypillisesti hyvin maskuliininen ja on edelleen hyvin, siis sekä miesvaltainen, että sit sillee kulttuuriltaan, siinä on toki edelleen paljon sitä, et kulttuuri muuttuu hitaasti, niin kun perinteisesti ollu hyvin maskuliininen kulttuuri. Ni toki se siellä edelleen näkyy, et tota, mutta mut mä sanosin et kuitenkin koko ajan muuttuu, ala muuttuu mones mieles parempaan suuntaan ja semmoseks, jotenkin avoimemmaks ehkä uudelle ja tota, sit samaan aikaan on se iha hauskaa jotain tämmösii stereotypioita ja myyttejäkin edelleen löytyy.

Tume: Joo, miten sä oot sit kokenu just tälleen naisena rahotusalalla työskentelyn, mainitsit tosta maskuliinisuudesta ja sellasta?

Minna Kuusisto: Kyl se on toki ollu silmiinpistävää, et miten maskuliininen ala on kyseessä. Ja toki näin, et ku alotin uran jo sillon Suomen Pankissa, niin Suomen Pankki oli sukupuolijakaumaltaan paljon silleen tasapainoisempi, kun ehkä sit tämmönen tyypillinen investointipankkipuoli on. Mutta tota, kyl sen on täs vuosien varrella toki huomannu ja mä sanosin vielä, että et kyllä onneks kulttuuri on muuttunu paljon, että et tietysti se muuttuu. Mä ajattelin, et se muuttuu myös luonnollisesti sitä kautta, kun tavallaan sitä vanhaa kaartia, joka on aikanaan alottanut tällä alalla, kun maailma on ollu hyvin erinäkönen ja sellaset asiat, jotka ei nykyään missään nimessä ole sallittuja tai ookoo, niin on ollu ihan arkipäivää joskus vuosikymmeniä sitten.

Niin mä tavallaan ymmärrän sen, et nää ihmiset, kun nää on tullut tälle alalle sillon. Niin on vaikee muuttaa itseään, jos sä oot tottunu kolkyt-nelkyt vuotta työelämässä siihen, et nää tietyt asiat ikään kun on ookoo, jollon sit tää kulttuuri muuttuu ihan luonnollisesti sitä kautta, kun näit ihmisiä jää pois työelämästä ja tavallaa tulee taas sit vastaavasti sitä nuorta verta. Koska sen huomaa myös myös todella hyvin, et sit nuoret jotka tulee tälle alalle, niin on aivan eri, on eri standardit monen muunkin asian suhteen, mut totta kai myös tosi eri standardit sen suhteen et mitä hyväksytään ja mitä pidetään, mitä pidetään ookoona ja mitä pidetään sit vielä vaikka toivottavana, niin rima on tosi paljon korkeemmalla, mikä on hyvä asia.

Et tota, et on se koko ajan, koko ajan muuttunu ja mä sanoisin myös, et koko tää Me too -keskustelu, mikä ja mikä paisu sitten isoks ilmiöksi, niin kyl se muutti asioita.

Et se herätti keskustelua myös meidän alalla ja sellast keskusteluu, joka on ollu erittäin tervetullutta ja tarpeellista, ja tota, että henkilökohtasesti mä oon, mä oon aina viihtyny tällä alalla, tavallaan näistä haasteista huolimatta ja toki on sanottava myös niin, että et sit tietyis tilanteissa myös on itse kokenu, et omasta sukupuolesta on myös hyötyä, että et tavallaan tää on ehkä just semmonen ristiriitanen asia siitäkin näkökulmasta, että et tietysti kun on hyvin miesvaltasella alalla, niin sit jos kuitenkin ikään kun pystyy osottamaan, että pärjää, niin tälläses maailman ajassa, jossa kaikilla organisaatioilla on esimerkiksi tasa-arvoon liittyviä tavoitteita, niin sehän voi olla myös iso tuki sun ja noste sun uralle, että sä sit olet nainen, ja se tietysti sit laittaa myös joskus myös kyseenalaistamaan itseään, että tapahtuuko joitain asioita vain siksi. Pyydetäänkö mua vain siksi, että mä olen nainen ja seki taas herättää tietysti mielenkiintosii pohdintoja itsessä.

Et tota ja toisaalta sit se, että et ehkä nuorempana ajattelin vielä enemmän niin, että ajattelin jotenkin aika sillä tavalla kovasti, että et kyllä täällä pärjää kun vaan on tietynlainen ja ehkä mitä pidempään on tällä alalla ollu, niin oon itsekin kyseenalaistanu sitä, että et sen ehkä pitäis mennä niin, et nuoret naiset jotka tulee tänne alalle, että niiden pitää mukautua olemaan kuin ne vanhat jäärät, vaan päin vastoin, kaikkien pitäis olla tota tervetulleita juuri sellasena ku on. Ja tota, onneks siihen suuntaan, siihen suuntaan tää on myös menossa

Tume: Et voisko sanoo, et hei, et be the change you want to see in life.

Minna Kuusisto: Se vois sanoo just noin, joo.

Tume: Mut joo, siis monenlaisii ihmisii tarvitaan monenlaisist eri taustoista, ettei se näkemys asioista oo sillee yksipuolinen. Niin, se on hyvä nähä, että tälläkin alalla on jonkinlaist muutosta havaittavissa. No mites, onks kaikki analyytikot tosi hyvii matikassa?

Minna Kuusisto: Mä en tiedä, pitäis kysyy kaikilta analyytikoilta, mutta tota, et mähän oon siis taloustiedettä itse opiskellu ja toki taloustiede ehkä oli näistä kauppiksen aineista se, jossa matikkaa käytettiin ja tarvittiin eniten. En mä silti sanois, et matikka nyt välttämättä muodostu siellä isoimmaks esteeks, jos muuten oli motivaatiota, et oikeestaan se mitä se ois taloustieteen opinnoissa tarvi, niin piti osata derivoida ja integroida ja se-, jos osas nää kaks asiaa, ni pärjäs kyl aika pitkälle.

Et tota, toki opiskelu voi olla haastavaa, jos matikka on tosi vaikeeta, mut sitte taas tietysti, et minkälaisiin töihin päätyy vaik valmistumisen jälkeen, ni sithän se hyvin paljo määrittää sitä, et kuinka paljon matikkaa tarvii enää valmistumisen jälkeen. Et tohtorivaiheen opinnois varmasti sit vielä enemmän, mut jos ei sille tielle lähde, niin esimerkiksi mun nykyisessä työssä niin pärjää kyllä hyvin simppelellä matematiikalla, mut totta kai, jos lähtis vaik tutkijan polulle, ni sitte taas matematiikka ois isommas roolissa.

Eli tota, opiskeluvaiheessa sitä kyllä hyvistä matikan taidoista ja lahjakkuudesta on hyötyä, mut mun mielestä riittää, että on motivaatiota ja tämmöset perustaidot, esimerkiks derivointi ja integrointi ja sitte, sen jälkeen riippuu ihan et minkälaisiin töihin päätyy.

Tume: Joo, siis mä oon ikusesti vihanen sille tyypille, joka laitto kirjaimet matikkaan. Miksi? Meillä on jo numerot.

Minna Kuusisto: Nii-i. Ja sit sen voi sanoo, et taloustieteen opinnoissa ei sen ensimmäisen vuoden jälkeen kyl numeroita näkyny, et kyl ne oli pelkkii kreikkalaisii aakkosia.

Tume: Nii eiks taloustiedekki perustu vaa sillee, et no, näimme aatellaan et asiat on, et koitetaan muuttaa numeroiks se ihmisen epäloogisuus ja psykologinen vaikutus?

Minna Kuusisto: Nii, siis näinhä se just on. Et tota, ja tota se ehkä osaltaan sit tekee myös sen, että taloustiede vaikka mun mielestä on hieno tieteenala, ni sit täytyy hyväksyy myös, et sekin on joltain osin aina epätäydellistä, koska siin joudutaan tekee paljon oletuksia ja paljon näistä oletuksista voi myös tietysti ihan perustellusti kritisoida.

Tume: Joo, täs ei oo, et ei tietenkään haluta nyt tuhota tänään taloustieteen pääaineen mainetta. Ja puhuu pelkästään siitä kuinka markkinointi on hyvä pääaine. Mikäs, mulla oli joku taloustieteen perusteet kurssi, ni siellä oli paljon näit tälläsii hassuja ajatusleikkejä ja just, mikä, vitsi ku mä olin siis aika. Hirveesti en opiskellu vielä sillon ykkösvuonna, niin oon jo unohtanu kaiken mut siinä oli joku tehtävä, että siel on joku Pareto-parannus, jostain siitä että siinä, auta nyt! Jeesaa nyt! Koita catch'ää täst kii, mää oon tämmönen kuusvuotias, joka nyt ei muista. Siinä oli kaks tyyppiä, jotka duunas. Toinen teki kotitöitä, toinen teki piirakkaa tai jotain ja sit siin piti jotenki laskee, et kumpi saa enemmän hyötyy siitä, et se tekee sen piirakan tai tekee vaik exo-tunnin piirakkaa ja exo-tunnin duunii.

Minna Kuusisto: Niin varmaan ajatuksena on ollu, et laskee sellasta vaihtoehtoa, jossa molemmat osapuolet voittais, et sillon varmaan kysees tämmönen parannus, jota sä nyt haet täs takaa, että siihehän niin kun, koska taloustieteessä tietysti paljon pyritään just laskemaan tällasta, et mikä ois, mikä olis optimaalista, mikä olis tehokkain tapa järjestää asiat ja tota, ja täähän on siis ihan tämmönen asia, josta taas tällä hetkellä, vaikka munkit työssä, niin isona teemana puhutaan paljon, et jos mietitään vaikka koko tätä globalisaatiota ilmiönä, niin se on tosi paljon nojannu tämmösen itse asias taloustieteen ihan perusoppien varaa. Vaik siihen, että eri talouksien on järkevää erikoistua.

Et Suomessa, Suomi on pieni maa, meillä on tietyt resurssit ja tietyn tyyppinen osaaminen. Meidän ei kannata tehdä kaikkee ite, vaan meiän kannattaa tehdä niitä

juttuja, jossa me ollaa hyviä ja sit meiän kannattaa ostaa muualta taas sellasii tuotteita ja palveluita, joita muut osaa tuottaa meitä paremmin. Ja täähän on vaik sit johtanut tavalla, tää on johtanu myös siihen, et globalisaatio ilmiönä on syntynyt. Toki sit teknologia on myös sen mahdollistanu, mut et nyt kun puhutaa paljon siitä, et onks kansakunnat jotenkin käpertymässä sisäänpäin ja tota, enemmän taas halutaan esimerkiks tuoda tuotantoa kotiinpäin, eli tuottaa enemmän kotimaassa ja ehkä olla vähemmän riippuvaisia vaikkapa tuonnista.

Niin sehän tarkoittaa, et näit tällasii tehokkuus hyötyjä taloustieteilijän näkökulmasta menetetään, koska siitä ei ehkä enää ollakaan sellases maailmassa, jossa jokainen kansantalous erikoistuu siihen missä on itse paras, vaan pyritään myös tekee sellasia asioita mis ei olla niin hyviä, ainoastaan siks, et koska me ei taas luoteta enää vaik tiettyihin tälläsiin yhteistyökumppaneihin, joihin on aiemmin luotettu, vaikkapa Kiinaan esimerkiks.

Tume: Eli siis vois sanoo, et siis et on niis iha perää niis taloustieteen näis periaatteissa ja tämmösissä.

Minna Kuusisto: No tietysti mä haluan uskoo et niis on jotain perää.

[Naurua.]

Tume: Ois ihan kiva juttu.

Minna Kuusisto: Tota joo, eli toki ehkä pikemminkin mä kääntäisin sen niin päin, että kyl näit taloustieteen oppeja ja teorioita, niin kyl ne on ihan sovellettavis tähän mitä me myös nähdään maailmassa. Et ne saattaa opiskeluaikana ehkä joskus tuntuu hirveen just teoreettisilta ja silleen etäisiltä ja todella vaan siltä, et miks me pyöritellään näit kreikkalaisii kirjaimia, mut itse asias sit ne ajatukset ja ideat siel taustalla ja ne syy-seuraussuhteet, niin ne on kyl sellasii, et mitä sä sit valmistumisen jälkeen, jos sä päädyt tekemään näitä töitä kun mäkin teen, niin kyl sä huomaat et ne on ihan todellisia ilmiöitä.

Toinen esimerkki, vaikka ihan peruskysynnän ja tarjonnan lait, joita tietysti paljon kansantaloustietees ylipäätään tutkitaan, niin nehän on ollu myös paljon puheenaiheena, täs nyt vaik viimesen parin vuoden aikana, just kun maailmantaloudessa on nähty tämmönen inflaatioshokki. Niin on just puhuttu paljon siitä, että missä määrin se oli seurausta tarjontapuolen ongelmista ja missä määrin se on ollu seurausta taas sitten siitä, että kysyntää on ollu liikaa ja ehkä kyse on ollu molemmista, mutta kuitenkin.

Nykyää varmaan suuri osa sitä mieltä, että tarjontapuolen ongelmat oli pahempia ja sillon ku kysyntä ja tarjonta ei kohtaa, niin sillon tietysti jos kysyntää on enemmän, kun tarjontaa niin hinnat nousee ja näin me on nyt nähty. Et kyl tavallaan ne asiat,

mistä puhutaan siel taloustieteen opinnoissa, ja työkaluna käytetään näit kreikkalaisii kirjaimia, niin kyl ne sit konkretisoituu tääl työelämän puolella.

Tume: Ja kyl, nyt kun täs jutellaan, niin rupee muistuu mieleen vähän niit taloustieteen perusteet -kurssin asioita. Siellä oli yks hauska esimerkki siitä, tosi hauska esimerkki, vau, tehään tästä opiskelusta coolii ja hauskaa. Semmonen tv-ohjelma kun Split Or Steal. Siin on kaks tyyppiä, niillä on molemmilla vaihtoehtona joko varastaa se potti, vai joku iso rahasumma tai sitten jakaa se. Jos molemmat tyytit päättää jakaa sen, niin sitten jaetaan, mut jos toinen tyyppi ottaa Steal. Niin se joka oli valinnu jakamisen menettää kaikki rahat, ja se varastaja saa kaikki rahat itelleensä.

Minna Kuusisto: Ja tää on peliteoriaa.

Tume: Tää on peliteoriaa. Ja sit se ohjelma lopetettiin sen takii koska yksi tyyppi crack'äs sen koodin, koska se sano-, se alko-, se poisti siitä yhtälöstä yhen mahdollisuuden kokonaan. Se sano sille tyyppille, et mä aion varastaa nää rahat, ihan sama mitä sä teet. Ja mä lupaan antaa sulle puolet sitten ohjelman jälkeen. Jollonka se toinen tyyppi oli sillee, et no mul ei oo mitään muut vaihtoehtoa, kun ottaa Split tän tyytin kanssa. Jakaa ne rahat. Ja lopputulema oli se, että ne molemmat otti sen jakamisen siinä, mut sitten tän takii tää ohjelma piti lopettaa, koska muuten kaikki ois sit aina voittanu, eikä siinä oo enää sitä aspektia, mitä jos toi varastaa mun rahat ja jotenkin käy huonosti.

Minna Kuusisto: Just näin.

Tume: Et toi kertoo paljo meidä yhteiskunnasta ja taloustiede kertoo paljo meidä yhteiskunnasta, et tälläsii hauskoii juttui voi nähä jokapäiväisessä elämässä. Eli taloustiede voi olla erittäin kiinnostava pääaine.

Minna Kuusisto: Ja tost tullaa taas siihen myös taloustieteen ja psykologian kytköksiin, koska toi peliteoriahan on nimenomaan myös sitä ihmisen psykologiaa.

Tume: No minkäslaisen jantterin kannattas sitten valkkaa se taloustiede pääaineeksi.

Minna Kuusisto: No, varmaan sellasen, joka tota -

Tume: Tykkää pitkist päivist ja kyynelistä.

Minna Kuusisto: Ihanist kreikkalaisista kirjaimista. No siis. Se varmaan miten mä ite, mä valitsin taloustieteen osittain silleen poissulkumenetelmällä. Et se tota, muut aineet ei myöskää vetäny mua jotenki puoleensa ja sitten mä olin toisaalt miettiny paljon ennen kauppiksen, silloisen kauppiksen, nykyseen Aaltoon hakemista. Ni mä olin miettinyt myös jotai yhteiskuntatieteellisii opintoja, niin mulle sit tavallaan se

taloustiede oli semmonen luonteva vaihtoehto, koska mä ko-, siis taloustiedehän on yhteiskuntatiede oikeestaan. Niin tota, mä koin et se vastas eniten sitä mun omaa mielenkiintoa, ja mä pidin silloin jo siitä ajatuksesta, et siin tutkitaan tämmösiä nimenomaan isoja ilmiöitä.

Et ehkä mä sanosin, et se just sopii sit sen kaltaiselle, jota kiinnostaa, jota kiinnostaa tämmöset isot ilmiöt, kiinnostaa ymmärtää isoja tämmösiä syy-seuraussuhteita taloudessa, ja tota, jos on hirveen semmonen ihminen, et nauttii vaik paljon konkretiasta, niin sit ehkä taloustiede ei oo se paras valinta. Et tota ja toki taloustieteen opinnois sit on hyvä olla valmistautunu henkisesti siihen, et se on, esimerkiks se matematiikka voi olla joillain kursseilla haastavaa, toisaalt se mitä mä aina koin, et taloustieteen opinnois, meillä oli hirveen hyvä semmonen yhteisöllinen porukka ja tota meillä ei ollu ainakaa silloin kovin, tota voimakast tämmöst keskinäistä kilpailua.

Et me kyl jeesattiin tosi paljon toinen toisiamme ja ne oli varmaan niit parhaita juttui just opiskeluaikana. Et istuttiin jossain tota kauppiksen salissa myöhästä iltaa ja porukalla väännettii jotai harkkoja kasaan, että siitä mä aina pidin, kun mä tiesin et oli taas semmosiikin pääaineita, jossa kilpailtiin tosi paljon ja oltiin tosi tarkkoja siitä, et ei jeesata kaveria, että tota. Et kyl mä, kyl mä sanosin et se sopii aika monenlaiselle tyyppille, mut pitää olla tietyst valmis, niinku valmistut siihen haastamaa itteää ja tekee myös töitä.

Tume: Miksei markkinointi kiinnostanu?

Minna Kuusisto: Kyl se itse asias, se kiinnosti itse asias mua. Et se oli, se oli tota, ja mua kiinnosti silloin. Tietyst voi olla, et nykyään pääainevaihtoehtokin on vähä eri mitä ne oli silloin, tota vuonna kuokka ja kirves, mutta tota -

Minna Kuusisto: Mua kiinnosti silloin markkinointi ja johtaminen myös, mut ehkä se oli just, mikä kallisti mulla vaan sinne sinne taloustieteen puolelle oli se, että mä jotenkin pidin siitä yhteiskuntatieteellisest ulottuvuudesta.

[Musiikkia.]

Tume: Niin, eli sä oot KTM, taloustieteestä, kauppa- ja korkeakoulusta silloin ku oltiin vielä Töölössä. Jos ymmärsin oikein. Oliko KY-talolla hyvä meininki?

Minna Kuusisto: Olihan siellä. Joo joo, tottakai.

Tume: No kerropa, oisko jotai opiskeluaikasi muistoi tähä väliin?

Minna Kuusisto: Se oli vähän sellasta aikaa, että ne muistot voi olla vähän hataria sieltä KY-talolta monesti, mutta tota, mut siis hyviä hetkiä toki elettiin siellä, ja

muutenki, että tota ja mähän olin sit pari vuotta myös meidän taloustieteen ainejärjestön hommissa mukana, ja se oli aika kivaa kans.

Me tehtiin muun muassa opintomatka tonne Nykiin ja se oli silloin, ehkä semmonen kauppisajoilta jääny semmonen, tota yks parhaist muistoista. Et meit oli tosi kiva porukka silloin, ja näin jälkikäteen ajateltuna tehtiin se reissu myös todella mielenkiintoseen aikaan, et siis finanssikriisi oli just rysähtäny päälle. Mitä me nyt siitä silloin hirveesti ehkä ei ymmärretty, et kuinka historiallisii aikoi elettiin, mut et hyvin siis mielenkiintosena aikana sit siellä päästiin vierailemaan hienois paikoissa, kansainvälises valuuttarahastossa ja tota, MIT:ssä käytiin tapaamassa Bengt Holmströmiä ja näin. Et tota, sitä on kyl monta kertaa jälkikätee miettiny, et se oli todella siisti kokemus.

Tume: Jaa, mites approt? Sillis? Vujut?

Minna Kuusisto: Joo, tulihan näitä käytyy. Silliksellä en oo tainnu olla ku kerran, mutta siis approja joo, monenlaisia.

Tume: Minkä nimisii approi oli silloin?

Minna Kuusisto: Oli toi, se mikä tehtii kolmosen -

Tume: Kolmas kierros?

Minna Kuusisto: - juu, kolmos kierros ja sitte tota, Hukkaputki. Joo.

Tume: Molemmat tuttuja. Mä olin viimeks kolmos kierroksel, nii on semmonen merkki, et joka vuos voi kerää uuden osan siihen merkkiin. Nii, siis mä sain viimeks, mä oon tosi ylpee tästä, 25 ostosta kun teki, nii sai semmosen sporan [naurua]. On hieno merkki.

Minna Kuusisto: Good for you.

[Naurua.]

Tume: Kiitti. Oisko sul tähän loppuun jotai motivoivaa, inspiroivaa, jotai kivaa? Mitä sä haluisit kertoa jollekki tyypille, joka on jo opiskelemassa tai on hakemassa opiskelemaan, ehkä jopa kauppikseen?

Minna Kuusisto: No ehkä mä voin sanoa sen, et tota kauppi ei ollu mulle mikään semmonen itsestäänselvä valinta. Et tota mä pohdin paljon just nimenomaan yhteiskuntatieteellisen ja talous- tai yhteiskuntatieteellisen ja kauppatieteellisen välillä. Mua kiinnosti esimerkiks maailmanpolitiikkaa.

Sit mikä on tosi jotenkin hauskaa ja jännittävää, ni lopultahan mä oon päätyny tekemään sellasii töitä, joissa mä esimerkiks seuraan aika tiiviisti myös juurikin sitä,

vaikka maailmanpolitiikkaa, joka mua aina myös kiinnosti. Et tota, et ehkä ainaki itellä silloin nuorena joskus lukiolaisena, niin se iso tuska oli se, että eihän silloin tiedä yhtään mitä oikeesti vois tehdä. Ja sit tun-, ne valinnat tuntuu hirveen isoilta ja ne tuntuu ehkä semmosilt loppuelämää määrittäviltä. Loppupelis mä ite aattelen nyt tän ikäisenä ja jälkikäteen katsottuna, niin että ei ne oo usein mitään loppuelämää määrittävii valintoja, et kaikenlaisesta opiskelusta on hyötyy, koska henkinen pääoma on jotain sellaista, mitä meiltä on tosi vaikee viedä pois. Et tän mä sanoin itse asias silloin, ku mä olin jollekin opiskelijaporukalle puhumassa heti tän Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen, että tota et jos meidä pitäs jättää kaikki. Jos Suomest pitäs lähtee jonnekki ja jättää koko maallinen omaisuus, niin henkinen pääoma on silti se, joka sul on edelleen mukana ku sä meet uutee paikkaan.

Eli tavallaa lähit sä opiskelee mitä tahansa, jos sä meet hyvää yliopistoo, opiskelet kunnianhimosesti. Teet niitä asioita, jotka sua oikeesti ittee kiinnostaa, niin todennäkösest sä pä-, sulla on hyvät mahdollisuudet ainaki päästä tekee mielenkiintosii hommia. Riippumatta siitä, mitä sä tarkalleen oot vaik opiskellu pääaineena, et ehkä se, et tota, et niit polkuja on monia ja tota, mun kaa polku ei oo aina ollu kovin suoraviivanen ja tota, on monessa risteyskohdas miettiny, et mitä täs nyt kannattais tehdä ja teenkö hirveen virheen, jos valitsen tän tien enkä tota, mut lopulta on kyl päätyny aika kivaa paikkaa.

Tume: Kiitos paljon tästä Minna! Tässä oli paljon hyvii juttuja.

Minna Kuusisto: Kiitos!

[Loppumusiikki.]